

ВИСША ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

СТАНОВИЩЕ

от чл.кор. проф. д-р Атанас Цветанов Атанасов

Относно : Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2 „Военно дело”

Тема на дисертацията: Направления за усъвършенстване на кариерното развитие на офицерския състав в Българската армия

Докторант: майор Пламен Асенов Петков

Основание за представяне на становището е участие в научното жури за защита на дисертационния труд съгласно заповед № ЗПУПД - 26 - 247 / 03.10.2014 г. на Началника на Военна Академия „Г.С. Раковски”.

1.Обобщени данни за докторанта и неговата научно-изследователска дейност

Пламен Петков е завършил висше военно образование в Националния Военен Университет „Васил Левски” гр. Велико Търново през 1997 г. По-късно продължава обучението си във ВА „Г.С. Раковски”, където придобива през 2011 г. ОНС „магистър” по „Военно дело” – специалност „Организация и управление на административните процеси и дейности в оперативните и тактическите формирования” с квалификация „Офицер за оперативните и тактическите звена на Въоръжените сили на Република България”.

След завършване на висшето образование започва професионалното си развитие като зам. командир на танкова рота /1997 – 1999 г./ и преминава през различни военни длъжности, за да стигне до началник на отделение „Личен състав” във военно формирование. В момента работи в катедра „Сухопътни войски” при факултет „Командно-щабен” на ВА”Г.С. Раковски”.

През 2011г. е приет за редовен докторант към катедра „Сухопътни войски” на Военната Академия по научната специалност „Организация и управление на Въоръжените сили”.

Работейки в една военна организация, каквато е Военната академия, Пламен Петков по естествен начин насочва изследователския си интерес към проблемите на професионалната кариера на офицерите, търсейки пътища и механизми за усъвършенстване на кариерните процеси, както в интерес на личността на офицерите, така и на военната организация, в която те реализират професионалното си развитие. Избраната изследователска тема е актуална за днешно време в условията на продължителния преход в българската икономическа и социална действителност, което дълбоко се отразява и във военната сфера на обществената система и по-конкретно в Българската армия и нейните Сухопътни войски. В тази насока са дефинирани целта и задачите на дисертационния труд и е формулирана основната изследователска хипотеза.

2. Оценка на научните и практически резултати и приноси в дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в обем 167 страници с основен текст от 128 страници. Накрая са дадени 15 приложения, съдържащи различни помощни методически материали, свързани със специално проведеното социологическо изследване на тема „Професионалната кариера на българския офицер от Сухопътни войски: основни типове и фактори за реализация”.

Посочени са 165 заглавия на литературни източници, използвани при разработване на дисертацията.

В дисертационния труд изследователските търсения се основават, от една страна на обширен теоретичен анализ на вижданията на водещи изследователи в областта на военното дело и военната социология, а от друга, на емпиричен анализ на състоянието и факторите, влияещи върху успешната професионална кариера на офицерския състав.

Актуалността на дисертационното изследване се определя от необходимостта от широка теоретична разработка с оглед интегриране на натрупаните теоретични и емпирични знания по проблемите на кариерното развитие на офицерите в БА с цел установяване на факторите и условията, влияещи в днешно време за възходящата професионална кариера на офицерския състав. На тази основа се предлагат препоръки и въздействия за подобряване на професионалната кариера на офицерите в съвременните условия.

Приемам посочените от докторанта приносни моменти в дисертационния труд, дадени в справката за приносите. Според мен обаче биха могли да се добавят и други приносни моменти, които подсказват за

дълбочината на изследователския анализ на обекта на изследването. Ще започна с тези, които имат научно-теоретичен характер и обогатяват

– обосновани са трите групи подходи/психологически, икономически и социологически/, които анализират различни аспекти в пространството на професионалната кариера на индивида и са от значение за анализа на професионалната кариера на офицерите/с.16-18 от електронната версия на дисертационния труд/.

– очертани са факторите, които влияят върху професионалната кариера на офицерите, групирани в отделни групи, но обвързани в цялостен механизъм, определящ придвижването по служебно-професионалната стълба във военната организация/с.48-50/.

– изведени са началните параметри на изграждане на професионалната кариера на офицерите от младшия и старшия състав, като са определени четири типа професионална кариера/снижаващ, хоризонтален, слабо растящ и възходящ/ в зависимост от интензивността и посоките на социално-професионалното движение на офицерите/с. 63-66/.

– изградена е в математически израз/чрез съответна формула/ силата или по-точно усилието, което офицерът прилага в кариерното си развитие за заемане/постигане/ на висшестояща длъжностна позиция, което позволява с определена вероятност да се предскаже дали той ще попадне на нея или не/с. 72-74/.

– оценена е важноста на определени показатели за успешността на професионалната кариера на офицерите от Сухопътни войски в съвременните условия, като за целта са използвани резултати от специално проведено емпирично социологическо изследване. Те могат да се използват като методическа основа за разработване на направления и способности за насъвършенстване на кариерното развитие на офицерите/с. 78-79/.

– формулирани и са обосновани основни принципи за управление на професионалната кариера на офицерите от Сухопътните войски, имащи значение за изграждане на ефективна социална технология за успешно въздействие върху различни социални явления и процеси в кариерното пространство на офицерите във ВЪоръжените сили на страната/с.103/.

Редица от посочените приносни моменти имат и практико-приложно значение. Следните два приносни моменти са изцяло с такъв характер:

– предложен е план за професионална кариера на офицерите от Сухопътни войски, който позволява да се проследи последователността и своевременността на „преминаването” по стълбата на професионално-длъжностните степени, статуси и роли и регламентира това „преминаване” по време и място. Реализацията на такъв план може да стане, както на ниво

отделен офицер, така и на по-високото ниво на военно формирование/с.106-107/.

–формиран е модел за същността на управленската дейност по регулиране на професионалната кариера на офицерите от Сухопътни войски. Той дава възможност да се търсят и изграждат най-благоприятни социални, професионални и служебно-длъжностни условия за професионалното израстване на офицерите във военното формирование/с. 112/.

Научните приноси в дисертационния труд позволяват да се развиват и обогатяват теориите за професионалната кариера на офицерите, а тези с практико-приложен характер – да се разработват и предлагат управленски въздействия за усъвършенстване на кариерното им развитие в БА.

В дисертацията идеите и постановките на другите автори са ползвани коректно, с необходимото позоваване на съответните места на техните публикации. Очертаните приноси имат оригинален характер и са лично дело на докторанта.

По дисертационния труд са направени 3 публикации/научни доклади/,една от които е отпечатана в Годишника на ВА, а другите две са под печат.

3. Критични бележки и препоръки

Към дисертационната разработка имам някои бележки и препоръки:

–При формулирането на целта на изследването /с.10/ е посочено, че ще се ”установи съвременното състояние на професионалната кариера на офицерите”, но е пропуснато влиянието на факторите.Разбира се, това е направено и затова трябва да присъства във формулираната цел.Така се дава отговор не само на въпроса какво е състоянието, но и защо то е такова.

–При описание на актуалността на дисертационното изследване се посочва на първо място/с.6/ необходимостта от интегриране на натрупания теоретичен и емпиричен материал по проблема на развитието на кариерното развитие.Според мен точната дума не е материал, а знание.

–В схемата на факторите, влияещи върху професионалната кариера/с.47/ е добре да се подсказе спецификата, свързана с професионалната кариера на офицерите.В този си вид може да се каже, че тя важи за всички други професии.

–Във формулата на с.72 е посочено, че с нея се измерва „силата, с която офицерът се опитва да преодолее кариерните бариери”. Малко по-долу се говори за усилието, което офицерът прилага/използва/ за заемане на висшестоящата длъжностна позиция. Според мен има разлика в смисъла на

думите сила и усилие и втората дума отговаря по-добре на замисъла на измерването.

–На с.59 се твърди, че въоръжените сили, като част от държавната структура, са се превърнали в институт с висок социален риск.Мисля,че тук може да се добави и думата „професионален”, защото в това състояние държавата губи и една важна професия – тази на офицерите.

–В автореферата има буквена грешка, която променя смисъла на думата – вместо образование е записано образуване/фиг. 1 на с.9/

Искам да отбележа, че тези бележки далеч не снижават цялостните научни достойнства на дисертационния труд.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Становището ми за дисертацията „Направления за усъвършенстване на кариерното развитие на офицерския състав в Българската армия” на майор Пламен Асенов Петков – редовен докторант към катедра „Сухопътни войски” при факултет „Командно-шабен” на ВА”Г.С.Раковски” е „положително” . Дисертационният труд отговаря на изискванията за получаване на ОНС „доктор”.

Предлагам на научното жури да присъди на майор Пламен Петков образователната и научна степен „доктор”, област на висше образование 9.”Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2”Военно дело”.

12.11.2014 г.

Член на жури:

Чл.кор. проф. дсн Атанас Атанасов

